

УДК 341.7: 502.1-048.35

ЕКОНОМІЧНА МОДЕРНІЗАЦІЯ В ЕКСПОНЕНТІ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПРЕВЕНТИВНОЇ ДИПЛОМАТІЇ

**БОХАН А.В.,
кандидат
економічних наук,
доцент
доцент кафедри
міжнародної
економіки,
Київський
національний
торговельно-
економічний
університет**

Висвітлено нові підходи до розуміння наукового концепту економічної модернізації в контексті утвердження пріоритетів екологічної безпеки в розвитку суспільства та політики превентивної дипломатії.

Ключові слова: економічна модернізація, екологічна безпека, превентивна дипломатія, системний ресурс, ефект декаплінгу, глобалізація.

Постановка проблеми. Глобалізаційні масштаби економічних трансформацій свідчать про різну природу їх витоків і утворень. Цей процес характеризується ознаками модернізації через посилення значимості імперативів екологічної безпеки в соціально-економічних процесах. За цього відбувається інтенсифікація міжнародної взаємодії країн, що змінює геополітичні акценти та виявляє новий формат застосування дипломатії з метою упередження екологічних загроз.

Спектр модернізаційних ініціатив охоплює усі сфери життєдіяльності та виявляє спроможність владних, політичних, бізнесових і елітних структур до її здійснення. Водночас перехід на новий рівень функціонування економічних систем спричиняє ланцюжковий ефект їх видозміни, впливаючи на структурні елементи представлення та ідентифікуючи наявні екологічні зв'язки.

Модернізацію доцільно визначати як: процес оновлення чи удосконалення певного об'єкта у відповідності до вимог вищого рівня якості; макропроцес переходу від традиційного типу суспільства до більш прогресивного; перманентний процес здійснення

реформ у різних системах (політичній, економічній, енергетичній, ресурсній, соціальній) з метою їх розвитку шляхом інноватизації, екологізації та інформатизації. Сучасним атрибутом модернізації постає зміна ідеології міжнародного економічного партнерства в контексті нових завдань дипломатії щодо утвердження імперативів екологічної безпеки [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій Особлива значимість екологічної компоненти в удосконаленні процесів модернізації та дипломатизації суспільних відносин відображено в ряді наукових праць, де приділена увага: стратегічному потенціалу екологічної безпеки з огляду технологій економічного зростання (Л. Добрянська, Є. Хлобистов [2]); проблемам екології сталого розвитку (Д. Зеркалов [3]); політичним викликам модернізації та державного управління в європейському безпечовому просторі (Ю. Ковбасюк [4], М. Паламарчук, О. Литвиненко [5]; В. Манжола, О. Хилько, С. Божко, В. Вдовенко [6]); стратегіям безпечного розвитку (Б. Парахонський, В. Потапенко [7]); економічній дипломатії як складової в гарантуванні безпеки країни (О. Шаров, Н. Грущинська, К. Фліссак, З. Бойко, О. Ляшенко [8]) та ін.

Постановка завдань та методика досліджень: Метою статті є визначення нових аспектів у процесах економічної модернізації, які є дотичними до екологічної політики розвитку в контексті розширення функцій превентивної дипломатії. У відповідності до мети дослідження в статті використовуються загальні та спеціальні наукові методи макроекономічного аналізу, що значно поглиблюють розуміння проблематики сфери екологічної безпеки, де має місце посилення економічної взаємозалежності країн внаслідок прояву ресурсних парадоксів. Системно-структурний аналіз доводить необхідність врахування різних імпульсів і стимулів до модернізації, ефективність якої залежать від створення передумов для налагодження міжнародного діалогу, співробітництва й партнерства в забезпеченні миру, благополуччя та безпеки. Застосування спеціальних методів обґрунтовує посилення значимості екологічних детермінантів у розвитку науково-економічного концепту превентивної дипломатії.

Виклад основного матеріалу дослідження. За умов формування нової конфігурації світової економіки відбувається активізація участі країн в інтеграційних процесах як вияв їх прагнень наблизитися до технологічно передових та інноваційних

стандартів життя. Потреба в модернізації виникає під впливом різних чинників ринкових сил і мінливих запитів суспільства як результат: державотворення, національного управління, оновлення інвестиційно-інноваційного середовища міжнародного бізнесу, взаємодії політичної влади з інститутами громадськості, формування соціального консенсусу в розподіленні матеріальних і екологічних благ.

Відображення принципів екологічної безпеки в стратегічних програмах економічного розвитку країн є свідченням нового етапу їх модернізації, що сприяє виявленню адаптаційних, ресурсних і конкурентних можливостей у глобальному середовищі їх функціонування. Внаслідок багатоаспектного прояву екологічних ризиків і небезпек, політика «превентивної дипломатії» (англ. preventive diplomacy) набуває нових векторів розвитку. А вже на порядку денному ХХІ ст. – спільна протидія людства «асиметричним» загрозам високої інтенсивності, що підсилюються: екологічною злочинністю, екологічною експансією, екологічною інтервенцією, екологічною контрабандою, екологічним тероризмом, екологічним сепаратизмом.

Традиційно, превентивна дипломатія орієнтована на: попередження виникнення спорів між сторонами, недопущення переростання існуючих спорів у конфлікти, обмеження масштабів конфліктів після їх загострення (D. Hammar skjöld, B. Boutrous-Ghali, K. Atta Annan, M. Lund).¹ Але за умов прояву кон'юнктурних факторів на світовому ринку та специфіки геополітичних відносин країн, сучасна дипломатія звертає увагу на зростання амплітуди екологічних дисонансів у процесі врегулювання конфліктів.

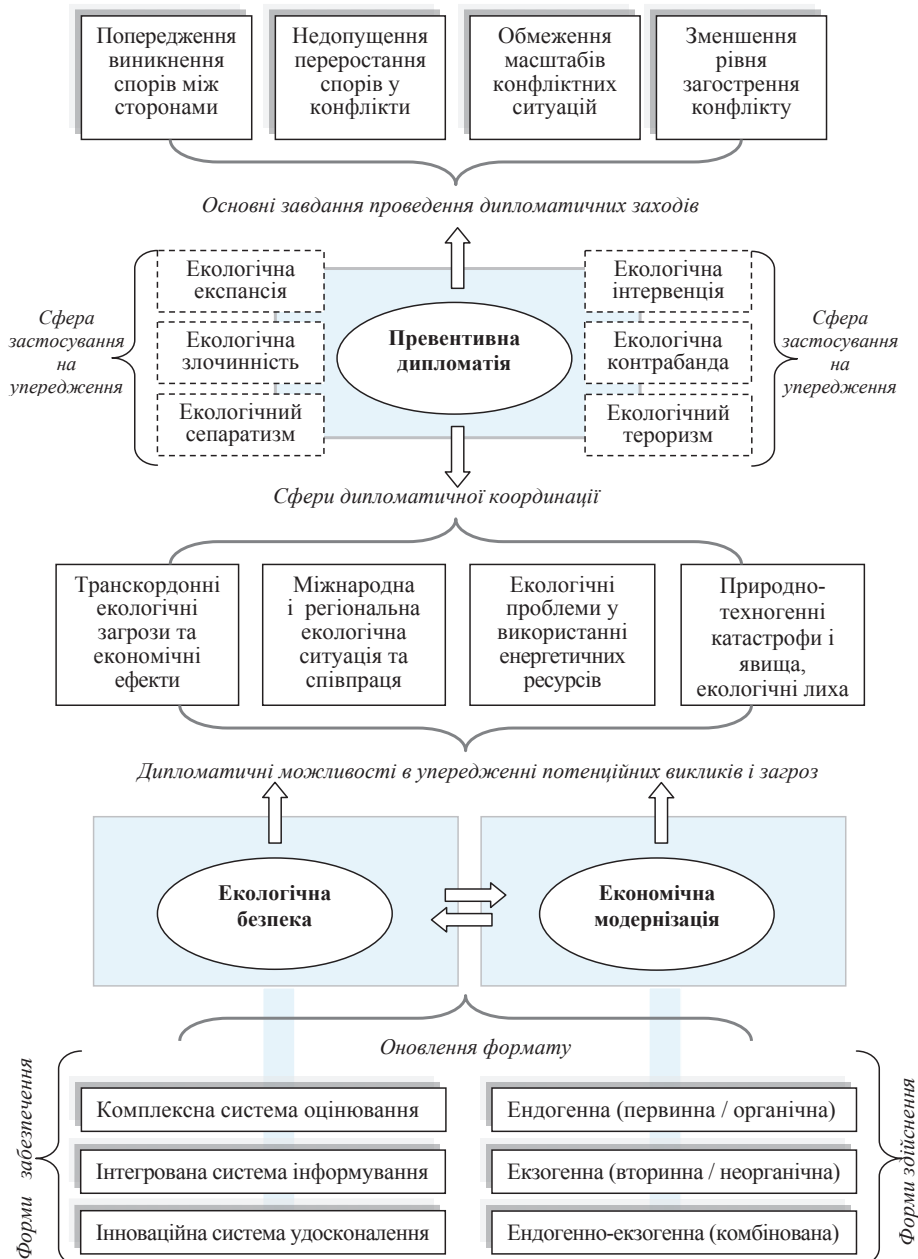
У такому разі, дипломатичні дії в консолідації країн світу мають упереджувати загострення суспільної конфронтації та створювати відповідні стимули для подолання соціально-політичної інертності людства щодо питань управління складними змінами в екосистемах різного рівня. А вже правомірним є те, що цивілізації по мірі розвитку стають все більш складнішими, але є дієздатними лише до тип пір, поки спроможні управляти цією складністю.²

¹ В системних науках, термін «колапс складних систем» характеризує вразливість організаційної структури суспільства та її опір адаптаційним процесам (J. Tainter, «The Collapse of Complex Societies», 1988).

² В системних науках, термін «колапс складних систем» характеризує вразливість організаційної структури суспільства та її опір адаптаційним процесам (J. Tainter, «The Collapse of Complex Societies», 1988).

У зв'язку з цим, у сфері міжнародних економічних відносин, екологічний компонент у превентивній дипломатії може бути представлений функціями: контролю потоків транскордонних екологічних загроз, виявлення джерел погіршення еколого-економічної ситуації в країнах і регіонах, зменшення конфліктності в процесі спільного використання природних, територіальних, енергетичних, водних, продовольчих та інших ресурсів. Крім того, превентивна дипломатія передбачає здійснення комплексу заходів щодо: раннього попередження

екологічних загроз і конфліктів, зміцнення суспільної довіри в подоланні екологічних катастроф, розширення миротворчих місій у зонах екологічних і природно-техногенних лих, створення демілітаризованих, створення моніторингу екологічної безпеки, надання консалтингової підтримки в розвитку організаційно-правових форм екобезпечної діяльності, заохочення країн до економічної модернізації на засадах раціонального господарювання, інвестування в охорону навколишнього природного середовища (рис. 1).

Рис. 1. Екологічна функціональність превентивної дипломатії в контексті економічної модернізації

Рис. 2. Функції системного ресурсу в аспектах економічної модернізації та екологічної безпеки

На нашу думку, мікро- і макрорівень здійснення превентивної дипломатії впливає на формування систем екологічної безпеки країн залежно від успішності здійснення ними різних типів економічної модернізації:

- ендегенна (первинна / органічна) г модернізація відбувається за умов прояву внутрішніх імпульсів розвитку країн, з використанням власного економічного та інноваційного потенціалу, що орієнтовані на екологізацію виробництва, бізнесу, науки, освіти, культури;

- екзогенна (вторинна / неорганічна) г модернізація виникає як відповідь країн на зовнішні виклики й загрози з боку інших країн (агентів ринку), супроводжується наслідуванням чи імітацією запозичених екотехнологій за відсутності достатнього ресурсного забезпечення;

- ендегенно-екзогенна (комбінована / інтегрована) г модернізація базується на розвитку власного природно-ресурсного та економічного потенціалу країн з вибіркоким залученням іноземних технологій, інновацій і наукових розробок екологічного спрямування.

Економічна модернізація країн світу, за включення до неї критерію екологічної безпеки, може бути перспективною за умов використання «системного ресурсу» (G. Kleiner). Цей ресурс формується з економічних систем чотирьох типів: 1) об'єктний ресурс (включає державу, комерційні структури, органи управління та політичні організації, які продукують послуги і товари); 2) проектний ресурс (передбачає можливості реалізації проектів на всіх

рівнях економіки за допомогою концентрації трудових, матеріальних, фінансових, інвестиційних та інших ресурсів; трансформує різні системи); 3) процесний ресурс (акумулює комплекс засобів і можливостей для організації переміщення благ в економічному просторі та часі); 4) ресурс середовища (поєднує ринкову, інформаційну, комунікаційну і транспортну інфраструктуру; інтегрує формальні і неформальні інституції) [9].

Особливістю проектного ресурсу економіки є імпульси активних / інноваційних дій суспільства (J), тоді як ресурсу середовища – пасивні / консервативні (K), в той час як об'єктний і процесний втілюються по-різному – вимагають дипломатичних дій (E). Крім того, типова структура взаємозв'язків у системному ресурсі характеризується симбіотичним поєднанням у вигляді: «об'єкт – середовище», «середовище – процес», «процес – проект», «проект – об'єкт». З огляду екологічної безпеки, наявні зв'язки в цих парах ресурсів необхідно враховувати у процесі економічної модернізації на всіх рівнях (рис. 2).

Доцільно зазначити, що процес економічної модернізації також може супроводжуватися виникненням «ресурсних парадоксів». Відомо, що головними показниками економічного потенціалу країн є рівень їх потужності в енергозабезпеченості й енергоефективності. Водночас наявність мінерально-сировинних ресурсів може розглядатися і як детермінуючий чинник модернізації та міжнародної конкурентоспроможності. Так, у багатьох країнах транзитивної економіки достатня наявність при-

родних ресурсів може свідчити про непряму залежність від темпів економічного зростання і життєвих стандартів, так і про пряму – пов'язується з нерівністю доходів. Наявні ресурси можуть перетворюватися в «антиресурси» та зумовлювати матеріальні збитки [10].

Крім того, міжнародні експерти звертають увагу на явище «парадоксу достатку» (R. Auti, J. Sachs, A. Warner, P. Le Bilon). Власна забезпеченість мінерально-сировинними ресурсами не є ані перепорою для успішного розвитку та економічної модернізації країн, ані гарантією захисту їх від екологічного колапсу. Оскільки, доходи від таких ресурсів перебувають під впливом дії волатильності внаслідок значних коливань цін на сировину, обсягів торгівлі ресурсів та змін в рівнях показників тарифів і роялті, що сплачується добувними компаніями. Зокрема, головні обсяги золотовалютних резервів світу зосереджені не в нафтоекспортуючих країнах: з 12 провідних у цьому відношенні країн в 7 або взагалі відсутня нафта і природний газ (Японія, Тайвань, Південна Корея, Сінгапур), або вони є, але їх недостатньо аби обійтись без імпорту (Китай, Індія, Бразилія). На всю цю «сімку» припадає питома частка резервів – більше \$2,5 трлн [11].

Всі країни світу проходять через ресурсоспоживчий етап індустріалізації, що відповідним чином корелюється з можливостями гарантування екологічної безпеки. Наразі головними ознаками економічної модернізації світу є: зміна моделей міжнародних відносин; принципово нові механізми здійснення екологічної дипломатії; проведення технологічної, економічної і «зеленої» модернізації шляхом стимулювання інноваційних розробок. Їх важливими характеристиками є мінімальний вплив на навколишнє природне середовище.

Прогресивні досягнення країн та оцінка ступеня їх економічної модернізації з урахуванням екологічних компонентів, розглядаються переважно в контексті виникненням у господарські практики «ефекту декаплінгу». Поняття «декаплінг» (англ. decoupling – розв'язування, розщеплення, роз'єднання зв'язків) – застосовується в ситуаціях, коли процеси, які раніше були тісно пов'язаними та кореляційними, починають змінюватися у протилежних напрямках і проявляти розходження траєкторії розвитку. Декаплінг означає порушення синхронності в показниках зростання чи спаду економічної динаміки у різних країнах світу. З огляду екологічної проблематики, декаплінг – характеризує феномен поділу трендів зростання

економічних результатів, забруднення довкілля та масштабів споживання природних ресурсів [12].

Формування ефекту декаплінгу пов'язано зі стратегіями ресурсозбереження, а методологічно – з оновленням традиційних показників економічної динаміки та використанням еколого-економічного обліку. Декаплінг є процесом стійкого довготривалого, прогнозного і керованого узгодження різних трендів економічного росту, споживання природних ресурсів і забруднення навколишнього середовища на всіх етапах життєвого циклу продукції, що не супроводжується перерозподілом екологічних ризиків у часі та просторі. В процесі декаплінгу можуть виникати різні ефекти: «спонтанний» г досягнення різної екологічної ефективності для країн за умов залучення чи вилучення з господарського обігу ресурсів на основі різних технологічних процесів; «крикошетний» г за якого виграш від зниження у використанні одного ресурсу може призвести до більшого використання інших; «дискретний» г технологічне навантаження на довкілля зменшується лише впродовж обмеженого періоду часу, але кумулятивні екологічні збитки з часом лише накопичуються [13].

Саме тому процес економічної модернізації має відбуватися із використанням превентивно-стимулюючих форм екологічного контролю з метою визначення прогресивності та раціональності господарювання. Зокрема, в Законі України «Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2020 року», відображено принцип «превенції» (від латин. praeventio) як запобігання надзвичайним ситуаціям природного і техногенного характеру, що передбачає аналіз і прогнозування екологічних ризиків, які ґрунтуються на результатах стратегічної екологічної оцінки, державної екологічної експертизи, а також державного моніторингу навколишнього природного середовища.

Реальні можливості застосування механізмів превентивної дипломатії в економічній модернізації України, у значній мірі залежать від обсягів інвестицій в охорону навколишнього природного середовища. Адже це є важливою передумовою для: упередження виникнення екологічних загроз, проведення екологічної експертизи на стадії планування діяльності та екологічно значимих рішень; участі спеціально уповноважених суб'єктів у роботі комісій та колегіальних органів щодо прийняття та ведення об'єктів до експлуатації; залучення міжнародних фахівців і експертів до еколого-економічної співпраці.

Таблиця 1

**Капітальні інвестиції та поточні витрати на охорону
навколишнього природного середовища в Україні***

Показники	Роки					
	2000	2005	2010	2012	2013	2014
Капітальні інвестиції та поточні витрати, млн. грн.	3224,3	7089,2	13128,0	20514,0	20377,8	21925,6
у тому числі капітальні інвестиції	605,9	1775,6	2761,5	6589,3	6038,8	7959,9
з них капітальний ремонт засобів природоохоронного призначення	233,3	312,3	498,0	635,0	662,1	640,8
поточні витрати	2618,4	5313,6	10366,6	13924,7	14339,0	13965,7
Частка витрат на охорону навколишнього природного середовища за рахунок коштів держбюджету, %						
у капітальних інвестиціях	7,9	8,5	8,7	1,4	1,3	0,5
у поточних витратах	1,3	2,1	2,7	2,5	2,6	2,0

* Статистичний щорічник України за 2014 рік / За ред. І.М. Жук. – К.: Держаний комітет статистика України, 2015.

Таблиця 2

**Структура капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища
за напрямками* (відсотків)**

За напрямками діяльності	Роки						
	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014
Всього	100	100	100	100	100	100	100
охорону атмосферного повітря і клімату	17,0	30,6	41,3	39,3	37,4	40,0	24,1
очищення зворотних вод**	52,3	41,4	26,5	11,2	12,8	13,8	14,1
поводження з відходами	2,8	10,5	17,2	18,4	11,1	11,8	9,9
захист і реабілітацію ґрунту, підземних і поверхневих вод	26,6	16,3	11,6	9,9	8,2	5,4	4,5
зниження шумового та вібраційного впливу	...	...	0,4	0,6	0,5	0,5	0,1
збереження біорізноманіття і середовища існування	0,5	0,6	0,7	0,2	0,2	0,4	0,1
радіаційну безпеку	...	...	0,1	19,8	29,2	27,8	47,0
науково-дослідні роботи природоохоронного спрямування	...	...	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1
інші напрями природоохоронної діяльності	0,8	0,6	1,9	0,4	0,5	0,2	0,1

* Статистичний щорічник України за 2014 рік / За ред. І.М. Жук. – К.: Держаний комітет статистика України, 2015.

** У 2000-2014 роках включені капітальні інвестиції на охорону та раціональне використання водних ресурсів

Таблиця 3

**Структура поточних витрат на охорону навколишнього
природного середовища за напрямками (відсотків)**

За напрямками діяльності	Роки						
	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014
Всього	100	100	100	100	100	100	100
охорону атмосферного повітря і клімату	13,4	16,5	12,7	12,3	9,6	9,9	8,9
очищення зворотних вод	65,5	54,8	48,6	44,8	44,5	43,1	40,2
поводження з відходами	10,6	17,4	25,1	32,1	34,2	33,8	38,8
захист і реабілітацію ґрунту, підземних і поверхневих вод	8,8	8,2	4,6	4,9	5,3	6,4	6,9
зниження шумового та вібраційного впливу	...	...	0,0	0,3	0,8	0,8	0,0
збереження біорізноманіття і середовища існування	1,1	2,5	2,3	2,7	2,8	2,9	2,5
радіаційну безпеку	...	...	4,4	0,6	0,6	1,1	0,9
науково-дослідні роботи природоохоронного спрямування	...	...	0,5	0,4	0,5	0,4	0,4
інші напрями природоохоронної діяльності	0,6	0,6	1,8	1,9	1,7	1,6	1,4

* Статистичний щорічник України за 2014 рік / За ред. І.М. Жук. – К.: Держаний комітет статистика України, 2015. – С. 499.

Так у 2014 р. на охорону навколишнього природного середовища підприємствами України було витрачено лише 21925,6 млн. грн. Із загальної кількості витрат на охорону навколишнього природного середовища 13965,7 млн. грн. (64%) – поточні витрати, 7959,9 млн. грн. (36%) – капітальні інвестиції, у т.ч. 7319,1 млн. грн. – інвестиції в основний капітал, 640,8 млн. грн. – витрати на капітальний ремонт природоохоронного обладнання. За рахунок коштів державного та місцевих бюджетів було освоєно 2,4% капітальних інвестицій і здійснено 2,9% поточних витрат. Джерелами фінансування витрат на охорону довкілля були власні кошти підприємств – 49,3%, організацій – 96,7% [14].

Впродовж 2000-2014 рр. обсяги капітальних інвестицій і поточних витрат на охорону навколишнього природного середовища мали відповідну динаміку, але яка не була достатньо показовою з огляду стратегічних цілей здійснення економічної модернізації та покращення рівня національної екологічної безпеки (табл. 1, 2, 3).

Процес економічної модернізації України в контексті утвердження пріоритетів екологічної безпеки та використання інструментів превентивної дипломатії пов'язується з: 1) специфікою формування владними структурами національної екологічної політики, яка перманентно оновлюється на вимогу: міжнародного ділового співтовариства, процедур правового забезпечення євроінтеграцій-

ної імплементації, екологічних стандартів Європейського Союзу, Йоганнесбурзького плану дій, ініціатив вітчизняної екосвідомої громадськості; 2) достатньо слабкою представленістю екологічної складової в політичних програмах владної та парламентських опозиційних партій; 3) необхідністю формування ресурсного, фінансового, інвестиційного, інноваційного та кадрового забезпечення екологізації господарського комплексу; 4) відсутністю механізмів залучення фахівців галузі превентивної дипломатії до практики впровадження ідей «Sustainable economic growth» «Green Technology», «Green Business», «Green Transformation», «Green Modernization», які спроможні утворювати інтеграційний ресурс в експоненті представлення екологічної безпеки та досягнення економічних цілей модернізації.

Висновки. Новими ознаками економічної модернізації в країнах світу є пріоритетність екологічної безпеки в суспільно-політичних відносинах. Де транскордонна ефективність природоохоронних заходів може забезпечуватися силами превентивної дипломатії на різних рівнях її здійснення з метою упередження чи зменшення екологічних загроз в економічних системах. Конструктивне міжнародне співробітництво все більше набуває атрибутів інтернаціонального системного ресурсу в реалізації стратегій стійкого розвитку та економічного партнерства на засадах екологічної безпеки.

ПОСИЛАННЯ:

1. Бохан А. В. Глобальні виміри екологічної безпеки в домінантах стратегічного партнерства / А. В. Бохан // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2014. – № 7(160). – С. 6-9
2. Добрянська Л. О. Стратегічний потенціал екологічної безпеки: технологія економічного зростання: монографія / Добрянська Л. О., Жарова Л. В., Хлобистов Є. В. за наук. ред. проф. Хлобистова Є. В. – Львів : Український бестселер, 2012. – 284 с.
3. Зеркалов Д. В. Проблеми екології сталого розвитку : монографія / Д. В. Зеркалов. – К. : Основа, 2013. – 430 с.
4. Ковбасюк Ю. В. Модернізація державного управління та децентралізація влади в контексті реалізації реформи «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» : навч.-метод. матеріали / Ю. В. Ковбасюк, В. В. Голубь ; упоряд. О. В. Жур. – К. : НАДУ, 2013. – 56 с.
5. Паламарчук М. О. Виклики модернізації в Україні: політичні аспекти: монографія / М. О. Паламарчук ; за ред. О. В. Литвиненка. – К. : НІСД, 2014. – 152 с.
6. Україна в європейському безпековому просторі: Монографія / В. А. Манжол, О. Л. Хилько, С. О. Божко, В. М. Вдовенко; кер. авт. кол. В. А. Манжол; за заг. ред. В. В. Копійки. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2012. – 320 с.
7. Потапенко В. Г. Стратегічні пріоритети безпечного розвитку України на засадах «зеленої економіки» : монографія / В. Г. Потапенко ; [за наук. ред. д.е.н., проф. Є. В. Хлобистова]. – К. : НІСД, 2012. – 360 с.
8. Ляшенко О. М. Економічна дипломатія як гарантування безпеки країни / О. М. Ляшенко, З. М. Бойко // Стратегічні пріоритети. – 2010. – № 2(15). – С. 151-157.
9. Клейнер Г. Системний ресурс економіки / Г. Клейнер // Вопросы экономики. – 2011. - № 1. – С. 89-100.
10. Степанов В. Феномен антиресурсу в системі суспільного розвитку в умовах конфліктів і криз / В. Степанов, К. Шурда // Економіст. – 2011. – № 3. – С. 11-13.

11. Симония Н. А. Мировая нефтегазовая промышленность: проблемы и перспективы / Н. А. Симония // МЭ и МО. – 2009. – № 10. – С. 8.
12. Эффект декарбонизации: вопросы теории, методологии и практики / Устойчивое развитие предприятия, региона, общества: инновационные подходы к обеспечению: монография под общ. ред. О. В. Прокопенко. – Польша : «Drukarnia I Studio Graficzne Omnidium», 2014. – С. 79.
13. Порфирьев Б. Н. Природа и экономика: риски взаимодействия. Эколого-экономические очерки. / Б. Н. Порфирьев. – М. : «Анкил», 2011. – 352 с.
14. Статистичний щорічник України за 2014 рік / За ред. І.М. Жук. – К. : Держаний комітет статистика України, 2015. – С. 497-499.

Bokhan Alina Economic modernization in the exponent of environmental security and preventive diplomacy / Kyiv National University of Trade and Economics

The new approach to the understanding of a scientific concept of economic modernization in the context of the approval of the priorities of environmental security in the development of the society and the policy of preventive diplomacy.

Keywords: economic modernization, economic internationalization, environmental security, preventive diplomacy, system resource, the effect of decoupling, globalization.

Бохан А.В. Экономическая модернизация в экспоненте экологической безопасности и превентивной дипломатии / Киевский национальный торгово-экономический университет

Рассмотрены новые подходы к пониманию научного концепта экономической модернизации в контексте утверждения приоритетов экологической безопасности в развитии общества и политики превентивной дипломатии.

Ключевые слова: экономическая модернизация, экологическая безопасность, превентивная дипломатия, системный ресурс, эффект декарбонизации, глобализация.

Стаття надійшла до редакції: 20.10.2015

Рекомендовано до друку: 26.11.2015